

TELEMARK
FYLKESKOMMUNE

Årsrapport 2008

2008 – kontrastenes år

2008 - kontrastenes år	2
Fylkesrådmannen har ordet	3
Telemark 2008	4
Kompetanse - vg. skoler	5
Kompetanse - voksenoppl.	6
Kompetanse - fagopplæring	7
Kompetanse - mangfold	8
Kompetanse - økonomi	9
Tannhelse	10
Folkehelse	11
Næringsutvikling	12
Samferdsel - veier	13
Samferdsel - kollektivtrafikk	14
Kultur og identitet	15
Kulturminnevern/stedsutv.	16
Internasjonalt samarbeid	17
Økonomi	18-19
Fylkeskommunen som eier	20
Politisk ledelse	21
Fylkestinget	22-23
Nøkkeltall	24

Foto: Nyblin

Fylkesordfører Gunn Marit Helgesen

Det går opp og ned her i verden. Dette folkelige ordtaket passer godt på det året som nå ligger bak oss. På få måneder ble situasjonen snudd fra full fart i næringslivet og skyhøye forventninger, til finanskrise og stagnasjon. For hele verden, men også for Norge og for Telemark. Vårt fylke påvirkes av den internasjonale utviklingen, og vårt langsiktige mål er å gjøre Telemark sterkt til å møte internasjonal konkurranse, uavhengig av konjunkturer.

På den hjemlige arena har samferdsel vært mye i fokus. 2008 har vært et viktig forberedelsesår for høringen til NTP 2010- 2019. Vi har jobbet for å skape enighet om prioriteringene i Telemark og å skape allianser for å få fokus på samferdselsområdet. Stikkord her er Eidangertunnelen, E134, Rv36, E18 og infrastruktur i Grenland. Neste års stortingsbehandling vil vise hvor langt dette arbeidet har ført oss. Men vi kan allerede nå glede oss over at kollektivtrafikken er

styrket og at biltrafikken har flatet ut. Også når det gjelder bredbandutbygging kan vi vise til konkrete resultater. Med snart 99 prosent dekning er Telemark blant de beste fylkene i landet. God infrastruktur er en grunnleggende forutsetning for utvikling i næringslivet og i samfunnet for øvrig.

Grunnleggende viktig i dag og i framtiden er også de utdannings- og opplæringsmulighetene vi gir våre barn og unge. Fylkeskommunen er her en tung bidragsyter gjennom de videregående skolene. Flere nye og moderne skoleanlegg gir gode rammer for læring, men vi er fortsatt ikke i mål når det gjelder vedlikehold og oppgradering.

Telemark lå i 2008 på topp i landet når det gjelder å innfri førsteønsket på skole og programområde. Med økt fokus på gjennomføring er det gjort mye godt arbeid for å hindre at elever mislykkes eller slutter.

Telemark har også i 2008 hevdet seg som et aktivt og attraktivt kulturfylke.

Konsolideringsarbeidet for museene ble avsluttet, og denne reformen har ført til mer enn dobling av statens tilskudd til denne sektoren.

Folkehelsearbeidet i fylkeskommunal regi har kommet for å bli, og blir etter hvert lovfestet. Her er det i samarbeid med kommunene og andre partnere gjort mye godt arbeid i året som ligger bak. Den offentlige tannhelsetjenesten har fortsatt moderniseringen, og åpningen av det nye tannhelsesenteret i Skien vil bli en milepæl i denne utviklingen.

Mars 2009

Gunn Marit Helgesen
Fylkesordfører

1. side:

Fra prisutdelingen på den store ungdomsbedriftsmessa på Hjalmar Johansen videregående skole i mars. Jentene fra Bamell UB på Bamble videregående (i midten) fikk prisen for beste ungdomsbedrift 2008.

(Foto: Eva Susanne Drugg)

Fylkesrådmannen har ordet

2008 er historie. Vi starter det nye året med blanke ark, og utfordringene er mange, både internt og eksternt. Forberedelsene til regionreformen fra 1.1. 2010 vil kreve ressurser og tilpassing, og Stortingets vedtak om NTP 2010-2019 vil påvirke samferdselssektoren sterkt. Arbeidet med en ny regional planstrategi blir også viktig i året som kommer. Økonomien påvirkes både av egne og andres disposisjoner. Regionreformen innebærer også endringer i de økonomiske rammene. Avklaringene kommer forhåpentligvis i Kommuneproposisjonen i mai.

Strammere rammer

2009 er året da virkningene av de økonomiske innstramningene blir følbare for hele organisasjonen. Særlig for skolene er kravet om å omstille driften til strammere rammer en betydelig utfordring, men jeg er imponert over

den måten skolenes ledelse, tillitsvalgte og ansatte har gått løs på disse utfordringene. Jeg føler meg trygg på at vi skal kunne opprettholde kjernevirksomheten med høy kvalitet tross strammere rammer. Det pågående arbeidet med utvikling av mål- og resultatstyring er et sentralt element i kvalitetsutviklingen i skolene.

Regionreform og NTP

Samtidig ligger det inspirasjon i arbeidet med en rekke utviklingsprosjekter. I øyeblikket pågår arbeidet med forberedelsene til innføringen av regionformen 1. januar 2010 for fullt på alle berørte områder. Selv om ikke reformen innebærer så store endringer i makro, er det krevende og omfattende prosesser som skal til for å være klar til å overta nye oppgaver. Særlig på området veg har vi ikke mer tid og ressurser til omstilling enn det vi trenger. Vi har innledet et

Foto: Tom Riis

Fylkesrådmann Rolf-Helge Grønås

nært og produktivt samarbeid med Statens vegvesen på alle nivåer, hvor nye og bedre samhandlingsprosesser allerede begynner å ta form og gi resultater. Dette er særlig nyttig når vi skal engasjere oss i behandlingen av Nasjonal transportplan 2010-2019, og tilrettelegge for at våre politikere er synlige og høyt på banen i den politiske debatten fram mot behandlingen i Stortinget.

Regional planstrategi

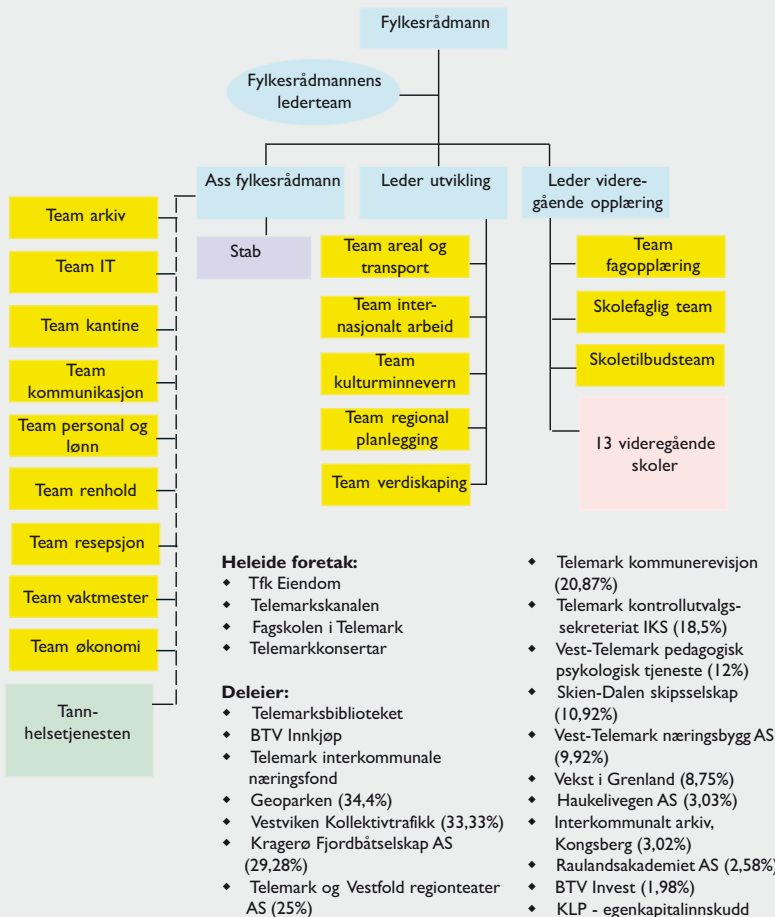
Regional planstrategi er et annet utfordrende prosjekt, hvor tiden må utnyttes optimalt fram mot oktober. Da skal fylkestinget ta stilling til innholdet i en planstrategi som skal prioritere våre ressurser for de kommende årene. Dette er en meget spennende prosess som krever nytenking. Parallelt med dette skal vi arbeide med FoU-strategi og regionale forskningsfond, planer for Hardangervidda og EUs vanddirektiv. Vi har også liggende bestilling på å utarbeide en ny reiselivsstrategi. Dette vil skje når ressursene er på plass i løpet av kort tid.

2009 ligger an til å bli et meget krevende og spennende år.

Mars 2009

Rolf-Helge Grønås
Rolf-Helge Grønås
fylkesrådmann

Administrativ organisering pr 01.01.2009

Finanskrise, økt arbeidsledighet og rekord i eksportinntekter

Foto: Jan Fredrik Vinje

Det er innvandringen fra utlandet som sørger for økningen i Telemarks befolkning. Disse ungdommene er elever ved introduksjonskursen for minoritetsspråklige ved Hjalmar Johansen videregående skole. I bakgrunnen kontaktlærer Pawan Kumar Sharma.

2008 kan deles inn i to perioder: Før og etter finanskrise. Fram til høsten var det meste fryd og gammen. Bedriftene hadde fulle ordrebøker og produserte på høytrykk, og tjenesteytende næringer hadde gode tider. Mange sektorer hadde underskudd på arbeidskraft. Finanskrise og konjunkturedgangen som startet i oktober forandret bildet. Resultatet ble permitteringer, økt arbeidsløshet og pessimisme.

Konsekvensene for vårt fylke kom gradvis. På slutten av året var det først og fremst bygge- og anleggsbransjen

som manglet arbeid. Bilsalget og boligmarkedet gikk dessuten tregt. Men det var også lyspunkter.

Best på eksportinntekter

Statistikken viste at Telemark i 2008 toppet lista over eksportinntekter pr. innbygger i Norge med vel 130.000 kroner. - Etter noen tøffe år med nedleggelse og omstillinger har man

klart å bygge ny kapasitet i industrien, sa fagsjef Sindre Finnes i Norsk Industri til Varden. Fordi Telemarks produkter er nødvendige på det globale markedet økte eksporten fra vårt fylke på slutten av året, til tross for finanskrise. De tre største eksportbedriftene er Yara, Ineos og REC Wafer. (Varden 17.1.09)

Vokser med halv fart

Befolkningen i Telemark økte med 0,5 prosent i 2008. Det var mindre enn halvparten av veksten i våre fire nabofylker i øst og vest, og gjennomsnittet for landet. Ved utgangen av året var Telemark det fylket som hadde nest høyest gjennomsnittsalder: 41 år, - bare slått av Hedmark og Oppland med 42 år. Uten innvandring fra utlandet ville befolkningen i Telemark gått tilbake. I tillegg til flyktninger kom det i 2008 et betydelig antall utenlandske arbeidssøkere til fylket. Flere kommuner har rekruttert nederlandske familier med godt resultat.

Her finner du mer om utviklingen:

www.ssb.no (Statistisk sentralbyrå)
www.trygdeetaten.no
www.aetat.no
www.statistikknett.com (Reiseliv)
www.telemark.no/nyhetsarkiv/næringsliv

Telemark 2008

Befolkning pr. 31.12.08: 167.548

Endring fra 2007: + 817

Endring: 0,49%

Landsgjennomsnitt: 1,3%

Ledighet: 31.12.07: 1.759

31.12.08: 1.975

Andel av arb.styrken: 2,3%

Landsgjennomsnitt: 2,0%

Mottakere av uføreytelser:

1.12.08: 15.328 (+2,7%)

Andel av bef. 18-67 år: 14,4%

Landsgjennomsnitt: 11,0%

Magre resultater av fylkesplanarbeidet

På oppdrag fra fylkeskommunen evaluerte Telemarksforskning-Bø i 2008 fylkesplanarbeidet de siste seks år. Resultatet var ganske magert.

Fylkesplanens hovedmål, å få vekst i folketall og arbeidsplasser, ble riktignok nådd på et vis, men veksten i Telemark var langt mindre enn i våre nabofylker og i landet som helhet. Vårt fylkes andel av Norges befolkning har gått ned fra 4,2 prosent på slutten av 50-tallet til 3,5 prosent i 2008. Dette slår bl.a. direkte ut på overføringene til fylkeskommunen og kommunene. Fylket har hvert år flere døde enn fødte, og folkeveksten er avhengig av innvandring fra utlandet.

Når det gjelder arbeidsplasser hadde Telemark i perioden 2000-2007 den nest laveste veksten av alle fylkene på Østlandet inkludert Agder-fylkene. Bare Oslo hadde lavere vekst.

Mye godt arbeid, men...

Det er gjort mye godt arbeid og satt inn betydelige ressurser for å nå fylkesplanens mål. Når målene bare delvis er nådd, kan man likevel ikke konkludere med at arbeidet var for-gjeves. Det er krevende å slåss mot tunge trender og strukturer i befolkning og næringsliv. Hvordan Telemark hadde vært uten tiltakene i fylkesplanen er ikke godt å vite, men erfaringene bør føres videre i det nye regionale planarbeidet som starter i 2009.

Elevtallet flater ut i Telemark – flere jenter tar studiekompetanse

I 2008 var det ny rekordsøkning til de videregående skolene i Telemark. Men pr. 1.9. var elevtallet ved skolene 6.270, og det var 46 færre enn året før. 90 prosent av elevene på Vg1 fikk innfridd sitt førsteønske. Kostratall for 2007 viser at Telemark lå på topp i landet når det gjelder å innfri førsteønske på skole og programområde, med 90,1 prosent. Gjennomsnittet for alle fylker var 85,6.

Foto: Telemarksvisa

Elevene på musikklinja ved Skien videregående får studiekompetanse "på kjøpet". Her fra en opptreden på skolen hvor Gina Lognvik og Marthe Teie var vokalist.

Telemark er fortsatt det eneste fylket i landet som kjører inntak på bakgrunn av 1. termin-karakterer. 16. mai fikk 5660 søkere tilbud om skoleplass, og 87 prosent av disse fikk tilbud på sitt førsteønske. Tradisjonelt har Telemark hatt flere elever på yrkesfag enn landsgjennomsnittet. Vi ser nå en svak dreining mot at flere elever søker utdanningsprogram som gir generell studiekompetanse. I 2005 var fordelingen 64 prosent for yrke og 36 prosent for studiekompetanse, mens tallene for 2008 viser 61 - 39. Det er jentene som står for denne økningen, mens guttene hadde samme fordeling som i fjor.

Fortsetter kompetanseheving

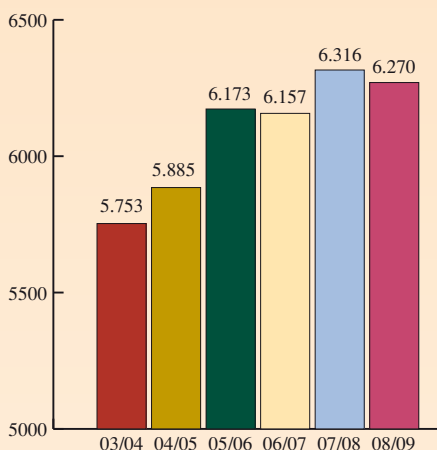
I 2008 har rundt 1.000 lærere deltatt i kompetanseheving på bakgrunn av retningslinjene i kunnskapsløftet. Det ble gjennomført ca. 120 dagkurs fordelt på 4 felles kursdager, og 30 lærere tar videreutdanning i spesialpedagogikk med eksamen våren 2009. Aktuelle temaer har vært vurdering og tilpasset

opplæring, i tillegg til fagrelaterte kurs. I tiden framover vil det bli en forsterket prioritering av kompetanseheving innen vurdering og tilpasset opplæring, samt sosialpedagogikk for kontaktlærerne. Kompetansehevingen av faglige ledere og instruktører i bedriftene fortsetter, og i tillegg har prøvenemndene fått innføring i de nye retningslinjene for vurdering av fag- og svenneprøver.

Innsats for økt gjennomføring

Tallet på ungdommer i Oppfølgings-tjenestens målgruppe ligger stabilt på 1.200. I skoleåret 2007/2008 sluttet 356 elever eller 5,6 prosent av alle. Det er en økning på 1 prosent fra året før, men det er for tidlig å si om dette er en svingning eller en trend. SSB-statistikk (2007) viser at 67 prosent av elevene i Telemark fullfører studie- eller yrkeskompetanse med bestått resultat etter 5 år. Dette er tilnærmet likt våre nabofylker. Arbeidet med økt gjennomføring fortsetter med satsing på karriereveiledning, grunnkompetanse og sosialpedagogikk gjennom kontaktlærerordningen.

Utvikling - antall elever tatt inn

Fylkeskommunens videregående skoler

	Elever 1.9.08	Ansatte
Bamble	344	49
Bø	418	87
Croftolmen	322	80
Hjalmar Johansen	633	145
Kragerø	433	85
Lunde	358	77
Notodden	458	103
Porsgrunn	1039	155
Rjukan	201	42
Skien	1027	168
Skogmo	726	144
Søve	162	52
Vest-Telemark	149	42
Tekn. fagskole	149	25

Nøkkeltall - opplæring 2008

(Endringer fra 2007 i parentes)

Antall søkere:	6.372	(+39)
Antall tatt inn:	6.270	(-46)
Ledige elevplasser:	164	(-14)
Oppfyllingsprosent:	97,5	(+ 0,2)
Yrkesf./studieforb.:	61-39	(62-38)
Gj.snitts kostn. pr. elevpl.:	95.500	(94.000)

Nye utfordringer i voksenopplæringen – vellykket år for Karrieresenteret

Foto: Kjersti Isachsen

Karrieresenter Telemark, der fylkeskommunen er en av samarbeidspartnerne, har fått nasjonal oppmerksomhet. Bildet viser karriereveilederne Vegar Grislingås og Tone Vassbotn. Leder for senteret er Hilde Holt.

Telemark fylkeskommune driver en ganske omfattende voksenopplæring og karriereveiledning i samarbeid med andre partnere, først og fremst NAV. Både for voksne og unge er det et stort behov for rådgiving og veiledning når det gjelder utdannings- og yrkesvalg. Karrieresenter Telemark, som ble opp-

rettet i 2006, har vært et vellykket pilotprosjekt som har fått nasjonal oppmerksomhet. Det er også opprettet lokale kontorer i Vinje, Kragerø, Notodden og Tinn (se ramme).

I prinsippet skal personer med voksenrett til videregående opplæring ha et

tilbud som er tilpasset den enkelte. Senking av aldersgrensa for voksenretten til 25 år fra høsten 2008 gir fylkeskommunen spesielle utfordringer innenfor voksenopplæring.

Studiekompetanse og helse

Mye av voksenopplæringa skjer innenfor områdene generell studiekompetanse og helsefagarbeider. Tilbudene omfatter både klasseromsundervisning og nettundervisning. Nettundervisningen skjer i hovedsak ved Notodden ressurscenter. Nytt i 2008 var helsefagopplæring ved Croftholmen videregående, opplæring på nett av barne- og ungdomsarbeidere, og utprøving av en fleksibel modell ved Vest-Telemark ressurscenter, der en kombinerer opplæring av helsefagarbeidere og barne- og ungdomsarbeidere.

Innenfor voksenopplæringa foregår det et omfattende samarbeid med andre instanser og organisasjoner. Fylkeskommunen forberedte i 2008 en partnerskapsavtale med NAV som skal inneholde tiltak både for voksne og ungdom. Avtalen skal etter planen undertegnes våren 2009.

Samarbeid om finansiering

Den voksenopplæringa som her er omtalt finansieres i hovedsak av Telemark fylkeskommune. Karrieresenteret er et samarbeidsprosjekt der fylkeskommunen, NAV Telemark, kommunene i Telemark, Arbeids- og velferdsdirektoratet og Utdanningsdirektoratet har bidratt til finansieringen.

Får hjelp til å ta gode karrierevalg

2008 ble nok et vellykket år for Karrieresenter Telemark. Kundetilstrømmingen til kontorene og nettsidene var god og økende. Siden åpningen i oktober 2006 har det blitt gjennomført 2.165 veiledningssamtaler med gjennomgående fornøyde kunder.

Senteret i Skien er samlokalisert med Koordinator for grunnopplæringen, Voksenopplæringa i Telemark og NAV. Dette er partnere som fortsatt har stort utbytte av samarbeidet. I løpet av året ble det også opprettet 4 distriktskontorer. 64 prosent av karrieresentrenes kunder bor i Grenland og 73 prosent er kvinner. Ved distriktskontorene har det vært

gjennomført ca. 500 individuelle samtaler, - de fleste knyttet til Vinjekontoret. Her har det utviklet seg et vellykket samarbeid med Arbeidsinstituttet i Rauland.

Pilotstudium i karriereveiledning

Det er opprettet et pilotstudium i karriereveiledning ved HiT på Notodden. Kull nr. 2 tok eksamen i 2008, og kull nr. 3 gjør det i 2009. Studiet gir 30 studiepoeng, og skal bl.a. gi grunnleggende kunnskaper og ferdigheter i yrkes- og utdanningsveiledning. Etter en evaluering ble det foretatt en del endringer i studiet for 3. kull.

se www.karrieresentertelemark.no

Voksenopplæring i 2008 (2007-tall i parentes)

Voksne i videregående opplæring:
Skoleåret 2007/2008: 1081 (771)
Pr. 1. oktober 2008: 547 (473)

Realkompetansevurderinger:
Skoleåret 2007/2008: 167 (187)

Rekordmange lærekontrakter – lavkonjunktur kan gi færre plasser

Høykonjunktoren har gitt rekordmange lærekontrakter i 2008, og innen helsefag og i verkstedbransjen har det vært underdekning på søkere til læreplass. Når det gjelder helsefag er en av årsakene at mange elever på Vg2 tok generell studiekompetanse istedenfor å gå ut i lære. Fra høsten 2009 får disse elevene rett til å fortsette på generell studiekompetanse etter endt læretid. Mot slutten av året kom signalene om en lavkonjunktur på grunn av finanskrisa, særlig i byggebransjen. Det ser ut som at dette kan føre til færre læreplasser i framtiden.

Foto: Telemarksvisa

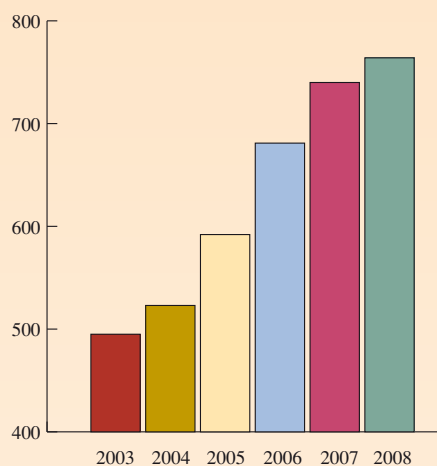

Det ble registrert i alt 764 nye kontrakter i løpet av rapport året. Av nye lærlinger i 2008 er det 245 jenter og 519 gutter. Jenteandelen utgjør 32 prosent, mens den i 2007 var 34 prosent. I alt ble det avlagt 828 fag- og svenneprøver, og dette er en økning på 9,4 prosent. Av de 828 var 656 lærlinger og 263 praksiskandidater eller lærekandidater. Strykprosenten var 6,9 og 211 av fagprøvene ble bestått meget godt.

Helsearbeiderfaget

Ved utløpet av 2008 var det ca 1500 løpende kontrakter i Telemark. Innen Helsearbeiderfaget har det ikke vært nok søkere til å dekke behovet i forhold til læreplasser og arbeidslivets behov. Det vil være spennende å se på resultat av elevenes valg for 2009, da de elevene som nå går Vg2 helsearbeiderfaget

Nye lærekontrakter 2003-2008

Mot slutten av året kom signaler om trangere tider, særlig i byggebransjen. Det kan bety at bedriftene vil ta inn færre lærlinger. Her demonstrerer elevene Thor Olav Gunvaldjord, Seljord (t.v.) og Espen Aandahl, Ulefoss sine ferdigheter under Åpen dag ved Lunde videregående i januar.

har fått en utvidet rett som gjør at de kan ta påbyggingskurs etter endt læretid.

Lærekandidater

Det har vært tegnet 30 nye opplæringskontrakter med lærekandidater i 2008 mot 23 i 2007. 15 av disse mottar yrkesrettet attføring gjennom NAV, som lønn eller ytelse under opplæringen. Vi ser at et samarbeid mellom NAV og fylkeskommunen er viktig i forbindelse med tegning av opplæringskontrakter. Det er tegnet opplæringskontrakter innen 12 ulike fag.

Hevinger og avbrudd

119 lærlinger hevet sitt læreforhold i 2008. Det er spesielt innenfor områdene tømmer, damefrisør og omsorg at andelen av hevinger er størst. Iverksetting av tiltak mot disse områdene er en utfordring i framtiden. Mot slutten av 2008 førte finanskrisa til trangere tider, bl.a. innen byggebransjen. Dette fører til at lærlinger står i fare for permitteringer og hevinger. Det kan også bety at bedriftene vil ta inn færre lærlinger i årene framover.

Kompetanseheving

Det har i løpet av 2008 vært gjennomført kursing av 425 faglige ledere og

instruktører. Disse kursa skal sette lærebedriftene bedre i stand til å planlegge og gjennomføre opplæringa av lærlinger og lærekandidater.

Elev- og lærlingombud

Ordnings med elev- og lærlingombud ble opprettet i 2002. 40 prosent av stillingen er knyttet til sekretærfunksjon for Telemark ungdomsråd. Elevombudet har hatt en utstrakt kontakt med de videregående skolene, med hovedvekt på skoling og rådgiving for elevrådene. Målet er å øke elevmedvirkingen. Elevombudet har hatt et økende antall henvendelser. I skoleåret 07/08 var det 29, og mange av klagene gikk på dårlig luft i klasserommene. En Gallup-undersøkelse på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet i 2008 viste at Telemark har flest avvik fra miljøkrav (85%), og avviket etter siste tilsyn er bare lukket for 39 prosent av skolene.

Elevombudsstillingen var vakant i 2. halvår av 2008, men blir igjen besatt fra 1.1. 2009.

Fra kongelig besøk til livsglede og hjelpearbeid i Guatemala

Foto: BTelemarksavisa

Rektor Reidun Brokke ved Croftholmen videregående ønsker kronprinsparet velkommen til skolen. Elev-er sto for underholdning og matservering.

Videregående opplæring inneholder langt mer enn tall og ordinære skoletimer. Kongelig besøk, internasjonal utveksling, konkurranser, show og spennende prosjekter var blant ingrediensene i årets opplevelser for elever og lærere.

Kronprinsparets besøk var blant de store begivenhetene i Telemark i 2008. Her kom de bl.a. til Croftholmen videregående, der de ble mottatt av fylkesordfører Gunn Marit Helgesen og rektor Reidun Brokke i spissen for flere hundre frammøtte. Elevene sto for

underholdning og matservering, og elevrådsrepresentanter overrakte 60.000 kroner fra en innsamling til Kronprinsparets humanitære fond.

Best på læringsmiljø

En undersøkelse offentliggjort i november viste at Croftholmen og Bamble var best på læringsmiljø av de videregående skolene i Telemark. De kom på henholdsvis 29. og 31. plass blant de 100 beste skolene i landet. Dette viste en analyse av Elevundersøkelsen 2008, som 2.000 Vg1-elever i vårt fylke svarte på. Ellers viste undersøkelsen at 88 prosent av elevene trivdes godt eller svært godt, men uro og forsentkomming nevnes av mange som et problem.

Skien fikk realfagspris

Skien videregående fikk i mars Real-fagsprisen for sin aktive tilnærming til realfag. Juryen bemerket at skolen levedegjør realfagene gjennom et bredt samarbeid med aktører både lokalt og regionalt. Skolen har også etablert en egen linje kalt "aktive realfag". - Det er viktig for Telemark at ungdom satser på realfag, og hyggelig at vårt arbeid i denne sammenheng blir lagt merke til, kommenterte fung. rektor Kaia Erlandsen.

Bygger broer mellom folk og kulturer

De videregående skolene i Telemark har utstrakt internasjonal kontakt, både med nære og fjerne land. Studieturer, elev- og lærerutveksling og internasjonal dugnad var blant aktivitetene i 2008.

To lærere og sju elever fra Søve videregående fikk en opplevelse for livet under et fire uker langt besøk i landsbyen Monte Christo i Guatemala. Landsbyen er et resultat av Fagforbundets engasjement for jordløse Maya-indianere. Nå har de fått jord, og lærer om teknologi, redskaper og økologi. Gjестene fra Søve fikk en kongelig mottagelse, og deltok bl.a. i arbeidet med et parkanlegg.

De hadde også samlet inn 25.000 kroner til prosjektet før de dro ut.

Fra Uganda til Rjukan

I flere år har Rjukan, Notodden og Lunde videregående hatt lærerutveksling med tre videregående skoler i Uganda. I 2008 var det utveksling både av lærere og elever, denne gangen bare med Rjukan. Uganda-elevne kom fra en skole med 2600 elever. - Jeg trodde det var ferie her, fordi det var så få elever, sa Hope Kirapo. I oktober tok fylkeskommunens elevombud Anja Stensrud Thorstensen permisjon for å jobbe ett år på de samme skolene i Uganda. En av oppgavene blir demokratiopplæring.

Bygget oljeseperator

Studenter ved HiT og elever ved Porsgrunn videregående har samarbeidet om å bygge en oljeseperator til bruk på messer og utstillinger. Hensikten er å øke interessen og rekrutteringen til teknologiske fag. - Det har vært spennende og lærerikt, forteller elever i 3. klasse på Tekniske og allmenne fag (TAF). 15 elever har vært med i prosjektet. De har lært hvordan de jobber på Høgskolen og fått være med på forelesninger.

Livsglede på Notodden

Noen elever på Notodden videregående satser på livsglede framfor teknologi. Prosjektet "Livsglede for eldre" startet i 2006 og fortsatte også i 2008. Det dreier seg om elever fra Helse- og sosialfag som hver onsdag besøker eldre i Notoddens omsorgsboliger for å spre livsglede. De har også praksis i omsorgsboligene.

Nytt fjøs skaper optimisme på Søve – Skogmo fikk tilbygg til gymsal

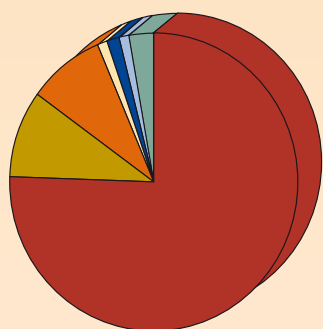
Nytt undervisningsfjøs på Søve og tilbygg til gymsal på Skogmo var store investeringsprosjekter på opplæringssektoren i 2008. De to byggeprosjektene kostet rundt 15 mill. kroner hver. Det ble også investert 25 mill. i infrastruktur for pedagogisk IT på de videregående skolene.

- Det nye fjøset er et avgjørende fundament for den videre driften av skolen, sa rektor Harald Øverbø ved den offisielle åpningen av nybygget 9. desember. Fjøset er delvis nytt og delvis en restaurering av eksisterende bygg, og prislappen er på 14,3 mill. kroner. Bygget har plass til rundt 30 melkekyr og 20 ungdyr, og er først og fremst bygd som øvingsfjøs for elevene. Samtlige Vg1-elever vil ha øvinger her innenfor fagområdet husdyrfag. I tillegg vil det bli brukt av elever både på Vg2 og Vg3. Det er investert nærmere 40 mill. kroner på Søve de siste 10-12 årene. Det foreligger planer for å realisere en ridehall til 4 mill. i samarbeid med Nome rideklubb. Søkningen til skolens «hestelinje» øker for hvert år.

Gymsal med muligheter

I november sto den nye gymsalen på Skogmo videregående klar til bruk.

Opplæring - fordeling av netto driftsutgifter 2008

Videregående skoler	552,2	75,9%
Fagopplæring	67,8	9,3%
Tilrettelagt opplæring*	62,5	8,6%
Oppl. i institusjoner	8,6	1,2%
Voksenopplæring	9,5	1,3%
Ped.-psyk. tjeneste	7,8	1,1%
Andre kostnader	19,4	2,7%
I alt	727,8	100%

* Deler av tilrettelagt opplæring lå tidligere inne i beløpet for skolene.

Foto: Jan Fredrik Vinje

Det var en stor dag på Søve da det nye fjøset ble offisielt åpnet i desember. Elever sørget for at gjestene fikk hesteskysst helt fram. Fjøset sees i bakgrunnen til høyre.

Med sine 600 kvm gir den en dobling av skolens kroppsøvningsareal. Den gamle salen har lenge vært for liten for skolens rundt 900 elever, men den skal beholdes, og vil sammen med den nye gi et langt bedre tilbud. Nybygget vil inneholde trimrom med apparater, dusjer, møterom og arbeidsrom for lærere. Prisen på tilbygget ble 15,5 mill. kroner.

IT-investeringer

Fylkeskommunen gjør store investeringer for å oppgradere IT-infrastrukturen på de videregående skolene. Hensikten er å legge til rette for bedre utnyttelse av dataverktøy som undervisningsmiddel. I 2008 ble det brukt 22 mill. til det såkalte Standardiseringsprosjektet, som

bl.a. dreier seg om utskifting og fornying av fysisk infrastruktur, nettverk, servere og sikkerhets- og kommunikasjonsløsninger. Målet er bedre kvalitet og funksjonalitet, økt sikkerhet og tilpasning til FEIDE (Felles Elektronisk IDentitet)

Diverse utbedringer

Croftolmen vgs. brukte 2,4 mill. til ombygging av undervisningslokaler, og Rjukan fullførte skolens nye kantine for vel 1 mill. kroner. Til tiltak på varmeanlegg, ventilasjon og inneklimate på skoler var det satt av 5 mill. kroner, men arbeidet ble forsinket og avsluttet i 2009. 2,5 mill. er brukt til brannvarslingsanlegg m.m., og 4,5 mill. til diverse annet utstyr på skolene.

Nøkkeltall for opplæring i 2007 (KOSTRA-tall)

(Tall for 2006 i parentes)

	Telemark		Landsgj.snitt	
Netto driftsutgifter pr. 16-18 åring:	111.500	(101.500)	111.000	(108.500)
Andel av fylkesk. netto dr.utgifter:	63,6	(63,2)	62,5	(64,2)
Andel yrkesfag:	59,9	(59,5)	45,5	(45,1)
Andel studieforb. utd. program:	40,1	(40,5)	54,5	(54,9)
Andel lærl. m/lovfestet rett:	70,4	(74,0)	71,8	(73,2)
Antall elever pr. lærer:	9,6	(9,9)	8,6	(8,6)

Modernisering av klinikker fullføres – tilfredshet med tannhelsetjenesten

Foto: Hege Schjødt Øverås

Fra åpningen av den nye Midt-Telemark tannklinikk. Innfelt fra v. Kari Holtan, Ingunn H. Forberg, Oddrun Wrålid, Gunn Berit Laskemoen, Liv Kari Løyte, Sigmund Telnes og klinikkleder Rita Strand.

Tannhelsen i fylket viste framgang i 2008, og i en brukerundersøkelse uttrykte 96 prosent av brukerne at de var fornøyde med behandlingen i den offentlige tannhelsetjenesten. Stabil bemanning førte til et godt inntektsår, men mangelen på tannleger og tannpleiere er fortsatt en utfordring. Samlede netto driftsutgifter for tannhelsetjenesten var 56,2 mill. kroner.

Ved utgangen av året var det grunn til optimisme. Sentraliseringen og moderniseringen av tannklinikkerne i Telemark nærmer seg nå fullføring. I januar ble den nye Midt-Telemark tannklinikk tatt i bruk, og de gamle klinikkene på Gvarv, i Lunde og i Bø er historie. De nye klinikkene har mer moderne utstyr og er attraktive både for pasienter og personale.

Ny sentralklinikk i Skien

Et foreløpig siste skritt i denne moderniseringsprosessen blir den nye sentralklinikken i Skien, som skal tas i bruk i mars 2009. Den vil erstatte alle de lokale klinikkene i kommunen, og samtidig gi plass til en rekke ulike spesialister innen tannbehandling. I tillegg vil klinikken bli universitetsklinikk med utdanning av 8 studenter årlig på sikt. Spesialistklinikken vil ha tett samarbeid med kompetansesenteret

for tannhelse i Arendal, der Telemark deltar i et IKS sammen med de fire andre fylkene i Region Sør.

Fornøyde med behandlingen

Det ble i 2008 foretatt en brukerundersøkelse blant pasientene i tannhelsetjenesten i Telemark, Vestfold, Buskerud, Aust- og Vest-Agder. Den gjennomsnittlige tilfredsheten var svært lik i alle fylkene, og i Telemark var det hele 96 prosent av brukerne som var for-

nøyde med behandlingen. 90 prosent hadde tillit til tannklinikken. Når svarprosenten var 91 prosent betyr det at resultatene har høy grad av pålitelighet. Det er planen å gjenta denne brukerundersøkelsen hvert tredje år.

God tannhelse i Telemark

Statistikken viser en liten framgang for tannhelsen i fylket vårt i 2008. Av 5-åringene var det hele 80 prosent som hadde null hull, av 12-åringene 71 prosent og av 18-åringene 55 prosent. 93 prosent av alle barn mellom 3 og 18 år var under tilsyn av tannhelsetjenesten. Alle barn under 18 år har gratis tannbehandling, men tannhelsetjenesten behandler også voksne pasienter mot ordinær betaling. Etter at tannhelsetjenesten startet å varsle pasienter om timeavtaler på SMS har 20 prosent færre uteblitt fra avtalte timer.

Spesialtilbud

Den offentlige tannhelsetjenesten tilbyr tannbehandling under narkose. Det er tannlegeveteranen Knut Haaheim som driver dette tilbudet i samarbeid med Sykehuset Telemark i Porsgrunn. Dette dreier seg om pasienter med behov for særlig omfattende eller smertefull behandling. Her behandles pasienter både fra Telemark og Vestfold.

Økt fokus på forebyggende tannhelsearbeid

Stortingsmelding 35 om framtidens tannhelsetjeneste kom i 2007, og den legger vekt på at tannhelsetjenesten skal ha en enda mer framtreddende rolle i folkehelsearbeidet. Nå er alle tannpleierstillinger i Telemark besatt, og aktivitetsnivået kan øke.

Tannhelsetjenesten har en folkehelsekoordinator i 20 prosent stilling. Selv om dette gir begrenset kapasitet har det vært gjort et godt arbeid med planlegging, iverksettelse av forebyggende arbeid og deltagelse i flere tiltak i folkehelseprogrammet for Telemark.

Gratis tannbørster

Tannpleierne har samarbeidsmøter med helsestasjon og skolehelsetjeneste, underviser i skoler og barnehager, deltar på foreldremøter og holder foredrag og ernæringskurs for SFO-ansatte og kantinepersonell. Alle barn får gratis tannbørster på helsestasjonene, og tannhelsetjenesten er samarbeidspartner med kommunal pleie- og omsorgstjeneste. Tannhelsetjenesten gir gratis tannpleie til eldre og syke i kommunal omsorg, og det forebyggende arbeidet er også viktig for denne pasientgruppen.

Folkehelsearbeidet er styrket – ernæring og trim er medievinnersere

2008 var det tredje og nest siste året i Folkehelseprogrammet. Folkehelse og forebyggende arbeid fikk økt oppmerksomhet, og ernæring og fysisk aktivitet var blant årets medievinnersere. En ny plan- og bygningslov fra 1.7. 2009 vil sette økt fokus på planforankring av folkehelse, og det ser også ut til at folkehelse blir en lovpålagt oppgave for fylkeskommunen i forvaltningsreformen fra 2010.

God helse er en forutsetning for økonomisk vekst og utvikling av Telemark. Resultatet av arbeidet på fylkesnivå kan måles på aktiviteten ute i kommunene, og den er sterkt økende. Kommunene får et stadig bedre grep på folkehelse som del av et tverrsektorielt samarbeid, og særlig gledelig er det at folkehelse trekkes inn i planarbeidet. Kommunene finner også gode løsninger i samhandling med frivillig sektor. 13 kommuner var ved utgangen av året med i partnerskapet for folkehelse i Telemark, og målet er at alle skal bli med i 2009.

Helsefremmende skoler

«Helsefremmende skoler» har blitt et utstillingsvindu for Telemark og en modell som sentrale myndigheter støttet i 2008. Et viktig resultat av dette prosjektet er et etablert nettverk for kompetanseheving både når det gjelder kantiner og skolehelsetjeneste. Fokuset på helsesøster-ressursen har gitt resultater, selv om det går smått. Bl.a. er dette koblet til tiltak mot frafall i videregående skole. Gjennom «Helsefremmende skoler» er Telemark på andre året med i det

Tilskudd folkehelsearbeid 2008

- 1,45 mill. kr. er overført partnerskaps-kommuner med stillinger som folkehelsekoordinator
- 1,34 mill. kr. er overført til kommuner til prosjekter innen fysisk aktivitet, kosthold og nærmiljø
- 0,5 mill. kr. er overført til ulike frivillige organisasjoner på fylkesnivå

Foto: Tone Tveit

Elever i 5. klasse ved Kviteseid skole var blant deltakerne i prosjektet «Gøy og trygg på sykkel» i 2008. Her viser de stolt fram sine diplomer.

nasjonalt styrte sjømatprosjektet «Fiskesprell». Her ble det arrangert kurs for 29 nye barnehager. Også samarbeidet med Telemark Idrettskrets og «Aktiv skole» har gitt gode resultater.

Tiltak for eldre

Det ble gjennomført flere kultur- og helsetiltak for eldre. Blant disse var prosjektet «Livsglede for eldre» i regi av Notodden videregående skole. Det har

også vært arrangert møter og konferanser om temaer som er relevante for eldre. Folkehelseprisen 2008 gikk til Interesseggruppa for friskvern i Bamble ved primus motor Odd Bakkerud. Dette tiltaket er i hovedsak rettet mot pensjonister. I 2009, som er det siste virkeåret for folkehelseprogrammet, skal dette evalueres av et eksternt forskningsmiljø.

Se også www.telemark/folkehelse

Gøy og trygg på sykkel i Telemark

Prosjektet «Gøy og trygg på sykkel» har i 3 år tilbudt sykkelopplæring til barn på 4. eller 5. trinn i grunnskolen i Telemark. Fra en beskjeden start i Skien ble dette i 2008 utvidet til alle barneskolen i fylket med rundt 4.000 deltakende elever.

«Gøy og trygg på sykkel» er et samarbeid mellom Folkehelseprogrammet i Telemark, Grenland sykleklubb og flere andre partnere. Tidligere GSK-trener Michel Fouler har vært primus motor i prosjektet, og fikk Folkehelseprisen i 2007 for sin innsats. Hovedfokus i opplæringen er på «mestring». Alle barn blir inkludert i

opplegget, og det tas hensyn til ulike etnisk bakgrunn, funksjonshemninger, økonomi og ferdigheter. Alle som har blitt kjent med prosjektet har blitt begeistret.

Positiv rapport

Høgskolen i Telemark har laget en evalueringsrapport om prosjektet. Av svarene fra deltakerne går det fram at prosjektet har lyktes i å gjennomføre en god trafikk- og sykkelopplæring for elevene. Instruktørene har hatt god kompetanse, og innholdet i opplæringen har i stor grad vært relevant i forhold til læreplanene. Nesten alle skolene i fylket har valgt å delta.

Økt satsing på bioenergi – ungdomsbedrifter viser stor kreativitet

Foto: Øystein Akselberg

Bamell UB fra Bamble videregående ble beste ungdomsbedrift i Telemark i 2008. Produktet var en dokumentordner for folk som reiser mye i bil. Fra v. Linnea Kristoffersen, Beatrice Nilsen, Lindy Haukedal, Marthine Desiree Amundsen og Ester Irene Nilsen.

Næringslivet i Telemark hadde framgang også i 2008, og nye sterke næringsmiljøer vokser fram. Et eksempel er IKT Grenland, som opplever den største veksten i landet i IKT-bransjen og som har stor betydning for Telemark. Den globale finanskrisen vil få negative konsekvenser også for næringslivet i vårt fylke, og det er desto viktigere at fylkeskommunen bidrar til samhandling og utvikling. Et blomstrende entreprenørskapsarbeid blant ungdom under utdanning gir godt håp for framtiden.

900 elever fra videregående skoler i Telemark, Buskerud og Vestfold var samlet til ungdomsbedriftsmesse i Skien i mars, og demonstrerte stor tiltakslust og kreativitet. 13 av deltakerne fra Telemark gikk videre til NM i april. Fylkeskommunen vil fortsatt bruke Ungt Entreprenørskap som operatør i dette arbeidet, og bidro med 750.000 kroner til aktiviteten i 2008.

Regional utvikling

Fylkeskommunen overførte 23 mill. kroner, nær halvparten av de regionale utviklingsmidlene til Innovasjon Norges avdeling i Telemark. Av dette ble 7,7 mill. kroner fordelt til etablererstipend,

5,1 mill. kroner til bedriftsutviklingstilskudd og 3,2 mill. kroner til investeringstilskudd. I tillegg ble det gitt 32,6 mill. kroner i distriktsrettede risikolån. I 2008 kartla fylkeskommunen nye muligheter til innovasjon i samarbeid med SIVA, og en ser nå på potensialet i å etablere regionale innovasjonsselskap. Det har i flere år blitt arbeidet med å få en gassrørledning til Grenland. Ved

årsskiftet var det visse positive signaler om at dette kan bli realitet. Fylkeskommunen har koordinert arbeidet med bredbandsutbygging i Telemark, og i løpet av 2009 vil fylket ha full bredbandsdekning.

Forskning og utvikling (FoU)

Fylkeskommunen fikk i mai innvilget 3,5 mill. kroner av Forskningsrådet til forskning og utvikling i bedrifter i Telemark. Det 10-årige programmet VRI skal utvikle lokale og regionale næringsmiljø og innovasjonssystemer for å bidra til økt verdiskaping. Fylkeskommunen koordinerer dette programmet i Telemark. Ved siden av dette bidrar fylkeskommunen med penger til nærmere 30 prosjekter på Høgskolen i Telemark.

Store utfordringer i reiseliv

Reiselivsnæringen i Telemark står overfor store utfordringer fordi nordmenn ferierer mindre i sitt eget land enn før. Dette er særlig merkbart i vårt fylke, fordi hele 78 prosent av alle gjestedøgn gjelder nordmenn. I 2008 gikk antall overnattinger ned på landsbasis, men Telemark beholdt sin markedsandel. Reiselivsnæringen jobber kontinuerlig med markedsføring og utvikling av nye tilbud. Fylkeskommunen bidrar til ulike prosjekter for å styrke næringen.

Landskonferanse om bioenergi i Skien

Telemark fylkeskommune etablerte allerede i 2006 et eget bioenergiforum i samarbeid med Fylkesmannen, HiT og AT Skog. Forumet har vært en pådriver for å utnytte denne typen energi, noe som også har blitt lagt merke til utenfor fylket. Derfor ble den nasjonale konferansen «Bioenergidagene 2008» lagt til Skien.

Konferansen i november samlet rekordmange deltakere, hele 380, og ble en suksess. Fylkesordfører Gunn Marit Helgesen åpnet det hele, og foredragsholdere var bl.a. energiminister Terje Riis Johansen og ellers en rekke dyktige fagfolk fra bransjen.

Mange tiltak i Telemark

Flere tiltak for å utnytte bioenergi er allerede i gang i Telemark. Det gjelder bl.a. i Bø, med Bø videregående skole. I fylkeskommunens regi skal 4 nye skoler få oppvarming med flis eller pellets i løpet av 2010. I Skien planlegges et flisfyrt fjernvarmeanlegg, som bl.a. skal betjene sykehuset, Skien Fritidspark og Hjalmar Johansen vgs. I desember 2007 ble fylkets første fyllestasjon for bioetanol åpnet på Moheim, og fylkeskommunen benytter to biler som går på dette drivstoffet.

Kollektivtrafikken øker stadig – færre kjører bil i Grenland

Det ble foretatt 7,3 mill. reiser med kollektive transportmidler i Telemark i 2008. Det er en økning på 5 prosent, - bedre enn både Vestfold og Buskerud. Samtidig viser statistikken en reduksjon i biltrafikken på rundt 1 prosent mellom Skien og Porsgrunn fra 2007 til 2008, mens det tidligere har vært til dels betydelig økning. Rutetilbudet i Grenland ble forbedret, mens tilbudet i fylket for øvrig stort sett var som før.

Fylkeskommunen brukte 181,8 mill. kroner på kollektivtrafikk i 2008. Skoleskyss med drosje kostet 41,9 mill, en økning på 14 prosent fra året før til tross for et noenlunde stabilt elevtall. Kostnadsøkningen her førte til mindre penger til kollektivtrafikken for øvrig. Det er Vestviken Kollektivtrafikk AS som administrerer kollektivtilbudet for fylkeskommunen.

Statlige tilskuddsmidler

Grenland fikk 6 mill. kroner gjennom den statlige belønningsordningen for kollektivtrafikk i storbyer. Pengene ble delvis benyttet til drift og delvis til andre tiltak for å øke kollektivtrafikken, bl.a. ombygging av trafikkløp for å prioritere busser. Dette arbeidet fortsetter i 2009. Telemark fikk også statlige tilskudd gjennom "Kollektivtrafikk i distriktene" og "Midler til universell utforming", det siste til opprusting av holdeplasser. Det ble arbeidet med felles bussterminal for lokalbusser og

ekspresbusser på Skjelsvik, som skal tas i bruk i juli 2009.

Forbedret rutetilbud

60 prosent av kollektivtransporten i fylket foregår i Grenland. Her økte antall reiser med 7 prosent. Fra høsten 2007 og videre i 2008 ble rutetilbudet forbedret, men prisene ble også økt. Brukerundersøkelser viste at passasjerenes tilfredshet gikk ned. De var mindre fornøyd med punktlighet, avganger i helgene og prisene. Bussenes punktlighet henger sammen med framkommeligheten, særlig i rushtiden. Planlagte tiltak, bl.a. ombygging av lyskryss, ventes å bedre forholdene i nær framtid. "Trygt hjem for en 50-lapp" er et transporttilbud til ungdom i helgene, med drosje eller minibuss. Tilbudet var i

Foto: Danny Twang

Tilrettelegging for gående og syklende er også viktig for å redusere bilbruken. Statens vegvesen utreder nå et hovedsykkelveinett for Grenland i samarbeid med kommunene. Utrekningen skal være ferdig i 2009.

drift i Midt-Telemark og i Tinn, og til sammen 435 ungdommer benyttet det, med et snitt på vel 5 personer pr. tur. Ordningen kostet 125.000 kroner.

Utfordringer i framtiden

Kollektivtrafikken i Telemark, særlig i Grenland, har hatt en gledelig vekst siden 2005. Dersom de vedtatte mål om vekst i antall reisende skal nås, er det behov for å øke rutetilbudet ytterligere. For å opprettholde dagens tilbud fra sommeren 2009 og samtidig ha muligheter til å videreutvikle rutetilbudet er det nødvendig med økte midler i 2009 og framover, bl.a. fra statens belønningsordning. Økt sikkerhet for barn og unge i buss har vært et tema i lengre tid. På oppdrag fra fylkestinget gjennomføres en dialog med kommunene om innføring av differensiert skolestart og skoleslutt for å unngå ståplasser i skoleskyssen. Dette skal være klart til skoleåret 2009/2010.

Åtte prosent flere tok Vestfoldbanen

Vestfoldbanen mellom Larvik og Porsgrunn hadde en trafikøkning på 8 prosent fra 2007 til 2008. Omtrent halvparten av disse reiste med "Buss for tog" på denne strekningen.

Økningen på et tellepunkt sør for Drammen var bare 4 prosent. Det er 22 daglige avganger hver vei mellom Oslo og Grenland, og tilbudet ble ikke endret i 2008. Ruteopplegget for Bratsbergbanen ble heller ikke endret. 42.000 reisende i 2008 er 3 prosent mindre enn året før.

Det var en kraftig nedgang i 1. halvår, mens 2. halvår viste økning i passasjertallet.

Eidangerparsellen

Traseen for ny bane Farriseidet-Porsgrunn er stort sett ferdig regulert. Telemark jobber både direkte mot regjeringen, gjennom Østlands-samarbeidet og Jernbaneforum sør for å komme videre med utbyggingsplanene. NTP 2010-2019 vil bli avgjørende for fremdriften.

Store utfordringer på vei og bane – ser fram til NTP 2010-2019

Foto: Telemarksavisa

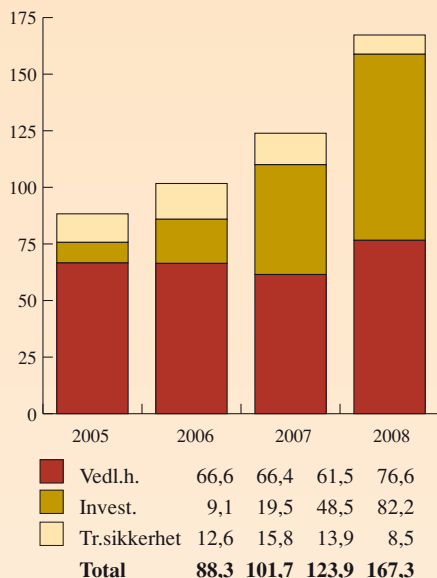
I oktober hadde Natur og ungdom og Naturvernforbundet en underskriftskampanje for Eidangertunnelen. Mange av de reisende som kom med buss fra Larvik til Porsgrunn stasjon skrev under.

Fylkeskommunen brukte 78 mill. kroner til drift og vedlikehold og 89 mill. til investeringer på 1.100 km fylkesveier i 2008. 8,5 mill. gikk til trafikksikkerhetstiltak, og investeringene var større enn på mange år. Både i investeringer og vedlikehold pr. kilometer lå Telemark høyere enn Aust- og Vest-Agder, men noe lavere enn Vestfold og Buskerud. Bare når det gjelder veier med 10 tonn

aksellast lå vårt fylke langt under de fire nabofylkene.

I forbindelse med BTV-forsøket bevilget de tre fylkene 100 mill. kroner hver til ekstra investeringer på fylkesveiene. – Dette har gjort at man har kunnet starte sårt tiltrengt arbeid på noen av de mange dårlige fylkesvegstrekningene i Telemark. Likevel gjenstår mye. Det at det bevilges for lite, blant annet til dekkevedlikehold, gjør at etterslepet igjen øker og effekten av investeringstiltakene reduseres, heter det i årsrapporten fra Statens vegvesen, som utfører alt vegarbeid for fylkeskommunen.

Fylkeskommunale bevilgninger til fylkesveier 2005-2008 (mill. kr.)

Asfalt og anlegg

Det ble lagt 41 km nytt asfaltdekke på fylkesveiene. De største prosjektene var Fv304 Drangedal grense-Spjotsodd, Fv156 Sanda-Seljord, Fv306 Nome grense-Kilen, Fv106 Strengen-Kviteseid grense, Fv208 Valle-Feset, Fv109 Nås-Kjos og Fv1 Ønna-Sollibakken og Kjendalen-Oklungen.

31. oktober ble den nye Gongekleivparsellen på Fv109 mellom Lunde og Drangedal åpnet. Den 1 km lange strekningen har kostet 7,5 mill. kroner, og resultatet har blitt en kraftig forbedring av framkommeligheten på strekningen.

Fylkeskommunen bevilget 20 mill. i tillegg til 27 mill. fra Tinn kommune og andre til Fv651 Svineroi-Dale. Vegvesenet er i gang med arbeidet, som ser ut til å bli noe dyrere enn tidligere antatt. Vegvesenet er også i gang med arbeidet på Rv 360 ved Hjukevelta utenfor Notodden. Her har fylkeskommunen forskuttert 45 mill. kroner for å utbedre en mangeårig flaskehals.

Bystrategi Grenland

Telemark fylkeskommune, kommunene i Grenland, Statens vegvesen og Jernbaneverket inngikk i februar 2008 en intensjonsavtale om å utvikle en bærekraftig og konkurransedyktig byregion i Grenland. Målet er å forhandle fram en avtalefestet areal- og transportpakke som ledd i et nasjonalt pilotprosjekt med tilskudd av statlige midler. Så langt er prosjektet i en forberedende fase. Det er planen å legge fram en konkret tiltaksdel i 2009.

Håper på mer penger i NTP 2010-19

Telemark har store behov på samferdselssektoren, og mange håper at NTP 2010-19 (Nasjonal transportplan) kan gi mer penger til vei og jernbane.

Høyest på prioriteringslista står Eidangertunnelen, E134, Rv36 og E18. Etter at 4-felts vei er ferdig fra Larvik til Langangen er det trolig

strekningen gjennom Bamble som kommer nest på lista. Stortinget skal vedta NTP i løpet av våren 2009.

Bompengefinansiering

Kommunene som er berørt av veiplanene har gått inn for delvis bompengefinansiering. Utbygging på E134 kan muligens starte alt i 2009.

Stoltenberg åpnet Skien fritidspark – høyfjellstener på Haukeliseter

2008 var et nytt godt år for kulturlivet i Telemark. Konsolideringsarbeidet for museene ble avsluttet, og denne reformen har ført til mer enn dobling av statens tilskudd til sektoren. Tre nye museumsbygg er nå under planlegging. Fylkeskommunen delte ut 29 mill. kroner i spillemidler til idrettsanlegg og nærmiljøanlegg. Av dette fikk Skien fritidspark 7,3 mill. Fritidsparken ble åpnet av statsministeren i juni, og er det største og mest omfattende idrettsanlegget som noensinne er realisert i Telemark.

Foto: Jan Fredrik Vinje

Hovedutvalgsleder Anja Kristin Hjelseth (i midten) med vinnerne av fylkeskommunens kulturstipend 2008: Carina Musk-Andersen (t.v.), Espen Gjelstad Gundersen, Ann Mari Aamot og Tuva Gonsholt. Den femte stipendvinneren, Asbjørn Hillingseter Løyning, var ikke til stede.

Telemark har rundt 30 årlige musikkfestivaler og historiske spel med en omsetning på nærmere 80 mill. kroner. 2008 var et vanskelig år med dårlig festivalvær, og en rekke av festivalene gikk med underskudd. To nye festivaler oppnådde nasjonalt tilskudd fra Norsk Kulturråd: Grenland Internasjonale Brassfestival og Skandinavisk Høyfjellstone på Haukeliseter. Den største nyetableringen var matfestivalen «Mersmak» i Skien, som trakk nærmere 30.000 besøkende det første året.

Kunst og kunstformidling

Norges Bank-bygget i Skien er under renovering med en total kostnadsramme på 9,9 mill. kroner. Her skal Telemark

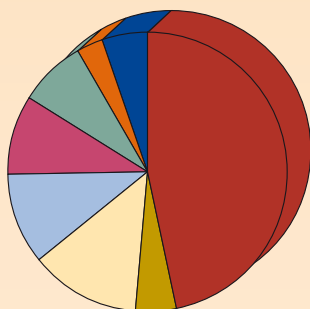
Kunstnersenterer flytte inn i moderne lokaler i juni 2009. Kunstnersenteret administrerer ordningen med utsmykking av offentlige bygg, og arbeider nå med 30 utsmykkingssaker med et samlet budsjett på 18,5 mill. kroner.

Annen kulturaktivitet

Alle fylkets 18 kommuner har nå inngått driftsavtaler med det fylkeskommu-

nale selskapet Telemarkkonserter AL om forestillinger innen «Den kulturelle skolesekken». Fylkesbiblioteket har hatt fokus på videre drift av bokbuss. Avklaring om kjøp av ny bokbuss skal skje i løpet av første halvår 2009. Skandinavias første geopark, Gea Norvegica, ble åpnet av næringsministeren 6. juni. Operasangeren Anders Vangen fikk fylkeskommunens kulturpris for 2008.

Brutto driftsutgifter 2008

Idrettsanlegg/Kuturbygg	38,5 mill
Telemarkskanalen	3,8 mill
Kulturminner/museer	10,6 mill
Kunsthordeling/kulturell skolesekk	8,6 mill
Musikk/teater	7,6 mill
Bibliotek/bokbuss	6,5 mill
Idrett/barn & ungdom	2,5 mill
Diverse tilskudd & aktiviteter	4,2 mill
SUM	82,3 mill

Sammenslåtte museer får dobbelt tilskudd

I april 2008 ble daglig drift av Berg-Kragerø museum overført til Telemark museum. Dermed var konsolideringsarbeidet for museene i Telemark sluttført. På bakgrunn av dette har statens årlige bidrag til telemarksmuseene økt fra 9,9 til 20,8 mill. siden 2002.

De tre museumsenhetene i Telemark er Telemark museum, Vest-Telemark museum og Industriarbeidermuseet. Ved alle enhetene planlegges større nybygg for å gi tilfredsstillende arbeidsforhold for 50 heltidsansatte og slik at museene kan tilby publi-

kum helårs formidling i velegnede lokaler.

Norsk Industriarbeidermuseum

Utbyggingen ved Norsk Industriarbeidermuseum ble satt i gang med en kostnadsramme på 24 mill. kroner under ledelse av Statsbygg, men byggeprosjektet er midlertidig stanset pga. betydelige kostnadsoverskridelser. Fylkeskommunen har bidratt med 1 mill. kroner til prosjektet. En ny ferdigprodusert industriarbeiderutstilling, fullfinansiert med 10 mill. ligger derfor midlertidig på lager.

Fant nye steinalderboplasser – jobber for Rjukan på verdensarvlista

Foto: Beate Evensen, Telen

Mange funn gjort av privatpersoner blir innrapportert til fylkeskommunen. Her viser Tor Røste fram en 4.000 år gammel flintdolk som han fant i Sauheradjella. - Et svært sjeldent funn, sier arkeolog Geir Sørum i fylkeskommunens kulturminneavdeling.

Også i 2008 var bygge- og reguleringsaktiviteten i fylket høy, og det ble et nytt rekordår for arkeologiske undersøkelser og funn. Blant de nyregistrerte kulturminnene var en stor mengde boplasser fra steinalder i Porsgrunn og Bamble. Arbeidet med å sikre utvalgte helleristninger i Skien ble påbegynt, og skal etter planen avsluttes i 2009. I samarbeid med Riksantikvaren, Tinn og Notodden kommuner startet kulturminnevernet arbeidet med å få Rjukan inn på UNESCOs verdensarvliste.

Innen arkeologi er det funnet levninger etter kull- og jernproduksjon i jernalder og middelalder på flere steder i fylket. Bosettingsspor fra ulike perioder er også påvist på en rekke steder. Mest overraskende i så måte er kanskje restene etter gårdsdrift i fjellnære områder med datering helt tilbake til 400-tallet e.Kr. I tillegg til avdelingens egne registreringer er flere funn gjort av privatpersoner innrapportert til fylkeskommunen. Blant annet har vi fått kunnskap om kullgroper, jernvinneanlegg, en ulvestue og en nydelig flintdolk.

Fredete bygg

Fylkeskommunen har siden 2007 deltatt i et stort prosjekt med tilstandsregistrering av fredete bygg i privat eie. Pro-

sjektet ble ferdigstilt ved utgangen av 2008, og viser at rundt 60 prosent av de fredete anleggene trenger mer enn ordnært vedlikehold. På bakgrunn av dette ble det søkt om 16 mill. kroner fra statsbudsjettet for 2008 og fikk 3,1 mill.,

Attraktive og bærekraftige bomiljøer

I 2008 inngikk fylkeskommunen et formelt samarbeid med Husbanken om å utvikle attraktive og bærekraftige bomiljøer, spesielt for unge voksne.

Fylkeskommunen har bevilget et rammetilskudd på 750.000 kroner fra KRDMidlene som bidrag til samarbeid med kommuner og regioner om forprosjekter på dette temaet. Både Midt-Telemark, Vest-Telemark, Rjukan og Skien har engasjert seg i samarbeidet. Vest-Telemark har prosjektert en moderne prøvebolig for nyinnflyttede i Øyfjell, og Skien jobber med gårdsrom og gater med kaféer som skal gi mer liv og opplevelse i bykjernen. Telemarksforskning Bø anbefaler at det satses mer på utvikling av bomiljø som

- en dobling i forhold til 2007. 20 ulike prosjekter er gitt økonomisk og faglig oppfølging, bl.a. kuppelen på Ulefos Hovedgård.

Reviderer fredningsplan

Revidering av fredningsplanen fra 1995 ble påbegynt i 2008 i dialog med Riksantikvaren, og arbeidet vil fortsette i 2009.

Prosjektet Fredningsgjennomgangen ble startet høsten 2008 med en egen stilling, og vil pågå ut 2010.

Etter flere runder fikk kulturminnevernets synspunkter i den såkalte høyhussaken i Skien medhold i Miljøverndepartementet.

Øvrige resultater

I tillegg til de faste stillingene ble det nødvendig med om lag 17 månedeverk innleid arbeidskraft for å få gjennomført alt bestilt feltarbeid innen arkeologi.

Det ble foretatt to anmeldelser av kulturminnekriminalitet (Tinnosbanen og Heddal stavkirke) og fattet 37 dispensasjonsvedtak fra kulturminneloven.

Se www.telemark.no/kulturminnevern

attraksjonsfaktor. Seljord jobber videre med muligheter til kreativ stedsutvikling basert på Seljordsormen, Sterke Nils og Dyrsku'n m.m.

Kviteseid fikk tettstedpris

Kviteseid kommune fikk fylkeskommunens årlige tettstedpris for stedsutviklingen av Kviteseidbyen og Bryggeparken. Kandidater for 2009 er Øyfjell City, Skien kommune med Fritidsparken og Nome kommune med Lunde slusepark.

Porsgrunn kommune har vært pilotkommune i den nasjonale satsinga på universell utforming i tre år. I oktober arrangerte fylkeskommunen en temadag for kommunene for å viderefremme kunnskap og erfaringer i dette arbeidet.

Satser fortsatt på Kina – 40 nye internasjonale prosjektidéer

Telemark fylkeskommunes internasjonale arbeid er nedfelt i tre viktige strategiske områder: kommunesamarbeid, ungdom og møteplasser. Seminarene, prosjektutvikling og oppfølging av internasjonalt samarbeid er blant arbeidsmetodene. Fylkesordfører Gunn Marit Helgesen ble i 2008 gjenvalgt som president i Nordsjøkommisjonen. Det betyr at Telemark vil ha sekretariatet for denne organisasjonen i to nye år. Helgesen ble også gjenvalgt som 1. visepresident i CPMR, en samarbeidsorganisasjon for maritime regioner i Europa.

Etter arrangementet Norway-Hubei Week i Wuhan i juni 2007 har venns-kapsavtalen med den kinesiske provinsen blitt fulgt opp med besøk begge veier. En «Hubei-Telemark Week» planlegges nå i Telemark/Norge i september 2009 for å styrke samarbeidet ytterligere. En del av opplegget blir seminarer og møter mellom kinesiske og norske partnere for å se på utviklingsmuligheter innen miljøteknologi, energi, CO₂-fangst, informasjonssikkerhet, helse, maritim industri, økoturisme og kultur. (Se www.norway-hubei.net)

Seminarvirksomhet

En viktig del av det internasjonale arbeidet er seminarvirksomheten. Mål-

Foto: Jan Fredrik Vinje

Et av de mange EU-prosjektene er «Frukt og vann» og dreier seg om miljøvennlig fruktdyrking. Her møtes samarbeidspartnere fra Telemark og Sverige. T.v. Wenche Hvattum fra Midt-Telemark Næringsutvikling.

grupper er kommunene, privat sektor og små og mellomstore bedrifter i østlandsfylkene. I 2008 ble det arrangert to seminarer, - ett på Notodden og ett i Skien. Tema på Notodden-møtet var «Telemark som en attraktiv region og dens identitet i et internasjonalt perspektiv». Det andre seminaret ble holdt på Klosterøya i Skien i oktober, og dreide seg om innovasjon og innovasjonspolitik. Seminaret var en del av «Open

Days»-arrangementet. Her ble bl.a. EU's og andre regioners innovasjonspolitik presentert. Seminaret var et samarbeid med Osloregionens Europa-kontor i Brussel og IKTGrenland. (Se www.osloregion.org)

Generalforsamlinger

Representanter for politikere og administrasjon har deltatt på generalforsamlingene i samarbeidsorganisasjonene Nordsjøkommisjonen, CPMR, AER (Assembly of European Regions) og BSSSC (Baltic Sea States Sub-regional Cooperations). CPMR legger særlig vekt på fremme regionenes interesser som medspillere i EUs regionalpolitikk. Fylkeskommunen deltok også på generalforsamlingen i Euromontana, den internasjonale forankringen for det norske Fjellsamarbeidet, der bl.a. Tinn og Vinje er medlemmer.

Ungdomssatsing

Det planlegges nå et internasjonalt prosjekt med utveksling av lærlinger og faglige ledere innen KASK-programmet (KAttegat-SKagerrak). Dette vil gjelde bl.a. fagene bygg- og anlegg, kokk- og servitør og mekaniske fag.

EU-prosjekter drar penger til Telemark

I perioden 2001-2006 deltok Telemark i 15 EU-prosjekter og fikk vel 13,5 mill. kroner i tilskudd til disse prosjektene. Fylkeskommunen samarbeider målbevisst med kommuner og andre offentlige instanser i fylket for å få fram nye prosjektideer.

Til sammen 40 prosjektideer er nå lansert og vedtatt knyttet til ulike EU-programmer. Et av disse er Stratmos (Strategic Motorways). Her samarbeider Grenland og Maritimt Forum Sør Øst med fylkeskommunen om problemstillinger knyttet til havneutbygging, containertransport, ruteopp-

legg for Nordsjøen m.m. Under dette prosjektet planlegges nå et Partenariat (møteplass/konferanse) i Murmansk på høsten 2009.

Olje, gass og fiskerier

Målsettingen er å få 40-50 norske og internasjonale bedrifter engasjert og et tilsvarende tall på russisk side for å se på mulige samarbeidsprosjekter i «The High North». Stikkord kan være olje- og gassutvinning, fiskeri og ressurskartlegging.

Et annet prosjekt er «Waterways for growth», som dreier seg om vannveier som utviklingsaktør.

Konsertarrangør, eiendomsforvalter og eier/driver av Telemarkskanalen

Foto: Knut Bjerke

Fra Telemarkkonsertars forestilling «Drømmemakeren» høsten 2008 med dikteren Jan Erik Vold (t.h.) og komponisten Egil Kapstad.

I tillegg ble det gjennomført trafikk-sikkerhetstiltak med bl.a. opphøyd gangfelt, midtdeler, utvidet fortau og bussholdeplass for i alt 1,25 mill. Storfefjøset på Søve vgs. ble i løpet av 2008 bygd om og utvidet til et moderne undervisningsfjøs. Budsjettrammen var på 14,2 mill. kroner. TFK Eiendom startet å lage en ny strategi for energiforvaltning av fylkeskommunale bygninger. Elementer i dette er installering av energisparende styringssystemer i bygninger og overgang til bruk av bioenergi til oppvarming av 4 skoler: Croftholmen, Skien, Kragerø og Lunde. Begge prosjektene skal være ferdige i 2010. TFK Eiendom styrket i 2008 sin bemanning for å kunne være en bedre tjenesteyter til skolene. Det ble også utarbeidet en ny grafisk profil, en visjon og mål for virksomheten.

Nøkkeltall

TFK Eiendom

Omsetning 2007:	22,4 mill.
Ansatte:	8 (7,5 still.)
Eiendomsportefølje:	169.000 kvm
Skog og tomteareal:	1,5 mill. kvm
Forsikr.sum eiendom:	2,3 mrd.
Forsikr.premier totalt:	2,12 mill.
Kjøp av energi til TFK:	20 mill. kWh
Styreleder:	Kristian Espeland

Telemarkskanalen

Omsetning 2008:	19,2 mill
Ansatte:	6 (+ 32 sesongansatte)
Antall fritidsbåter:	745
Passasjerer rute+charter:	33.300
Eiendomsportefølje:	
- Over 70 bygg	
- 109 bruksnr. i 6 kommuner	
Styreleder:	Bror Yngve Rahm

Telemarkkonsertar AS

Omsetning 2008:	11,0 mill
Ansatte:	5
Antall forestillinger:	2.100
Antall ulike produksjoner:	110
Antall utøvere:	200
Antall publikum:	ca. 160.000
Styreleder:	Anja Kristin Hjelseth

TFK Eiendom og Telemarkskanalen er organisert som heleide fylkeskommunale foretak. Telemarkkonsertar AS er et heleid fylkeskommunalt aksjeselskap. Alle har eget styre og egen daglig leder. Fylkeskommunen har også eierinteresser i en del andre virksomheter (se oversikt under).

Telemarkskanalen

Arbeidet med å få på plass statlig medansvar for det tunge vedlikeholdet av Telemarkskanalen fikk gjennomslag i 2008. I statsbudsjettet la olje- og energiministeren fram forslag om bevilgning på egen post over NVEs budsjett fra 2009. I tillegg fikk kanalen «akuttbevilgning» på 2,5 mill. fra OED for 2008 til vedlikehold ved Lunde og Kjeldal sluser. Foretaket har laget en egen strategiplan, og vil ved siden av fortsatt tungt vedlikehold dreie fokus mot utvikling av nye aktiviteter, merkevarebygging og markedsføring. Forprosjektet for Telemarkskanalen som regionalpark er sluttført.

TFK Eiendom

Bygging av ny gymsal ved Skogmo vgs. startet i april 2008. Bygget sto ferdig i november, og hadde en total budsjettramme på 15,4 mill. kroner.

Telemarkkonsertar AS

Telemarkkonsertar AS er fylkets eget musikk- og kulturselskap, heleid av fylkeskommunen. Oppgaven er å produsere og formidle konserter, forestilling og andre kulturuttrykk til brukere og arrangører i kommunene. Oppgaven er todelt: Konserter og kulturopplevelser til offentligheten, og kultur og konserter til skoler og barnehager. Forestillingene finansieres i et samarbeid mellom fylkeskommunen, kommunene, Rikskonsertene og lokale arrangører. I juni 2008 ble det besluttet å dele administrasjonen av selskapet i en avdeling for konsertvirksomhet og skolekonserter, og en avdeling for Kulturskatten. Begge avdelinger ligger i Bø.

Aksjer og andeler

Ved utgangen av 2008 hadde fylkeskommunen bl.a. aksjer og andeler i disse virksomhetene (tall i mill. kr.):

KLP - egenkapitalinnskudd	14,1
Vestviken Kollektivtrafikk	5,0
Telem. interkom. næringsfond	3,9
BTV Invest	2,1
Raulandsakademiet AS	0,3
Telemark kommunerevisjon	0,3
Skien-Dalen skipsselskap	0,2

Satsing på tannhelse, veier og skole – lånegjelda fortsetter å øke

Telemark fylkeskommune hadde i 2008 et netto driftsresultat på minus 9,5 mill. kroner og et regnskapsmessig overskudd på 11,7 mill. Det ble brukt 1.610,8 mill. på drift og investert for 242 mill. Investeringene økt med om lag 27,8 mill., mens driftsregnskapet har økt med 112 mill. kroner sammenlignet med 2007.

Hovedårsaken til resultatet er høyere skattevekst på landsbasis enn lagt til grunn fra statens side. Merinntekt på inntekstutjevningen er 14 mill., mens fylkeskommunen har en mindreinntekt på skatt på 5,8 mill. Samlet gir dette en merinntekt på om lag 8 mill. kroner, og dette er hovedårsaken til det samlede overskuddet. I tillegg ble samlet pensjonskostnad 3 mill. lavere enn budsjertert.

Foto: Jan Fredrik Vinje

Fanfare for det nye fjøset på Søve ved åpningen 9.12. Fra v. rektor Harald Øverbø, gårdsgutt og tidligere elev Kjetil Aasen og fylkesvaraordfører Lars Bjaadal.

Investeringer og lån

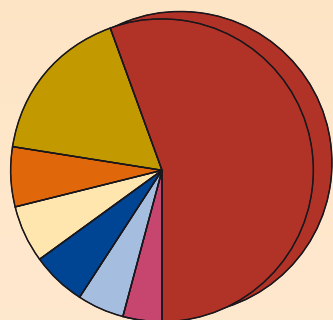
Investeringsregnskapet viser at det til sammen er brukt 242 mill. kroner i 2008. 88 prosent av investeringene er finansiert ved lån. Det har vært storsatsinger innen tannhelse, fylkesveier og videregående skoler de siste årene. Lånegjelden økte med 12,2 prosent i

løpet av året. Gjelden pr. innbygger var ved utgangen av året 6.953 kroner, mot 6.228 kroner året før. Fylkeskommunen betalte 97,7 mill. i renter og avdrag på lån, og dette er en økning på 34 mill. eller 53 prosent. Gunstig innskuddsrente og god likviditet ga en merinntekt på om lag 8 mill. kroner som dekket opp tilsvarende merkostnad knyttet til renteutgifter på lån.

Trekk for lav vekst

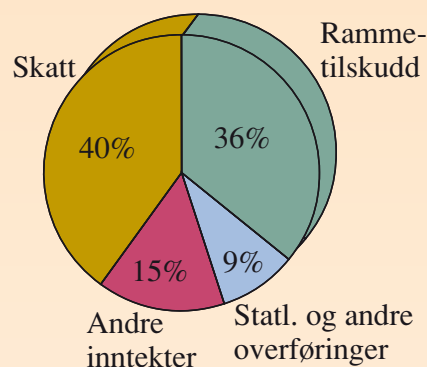
Fylkeskommunens frie inntekter består i hovedsak av skatt og statlig rammetilskudd. Rammetilskuddet har blitt justert for endringer i folketall, og dette har gitt Telemark et trekk de siste årene i størrelsesorden 6-12 mill. kroner. Ordningen endres sannsynligvis med innføringen av nytt inntektssystem for fylkeskommunene, som skal gjelde fra 2010.

Fordeling av brutto driftsutgifter på sektorene i 2008

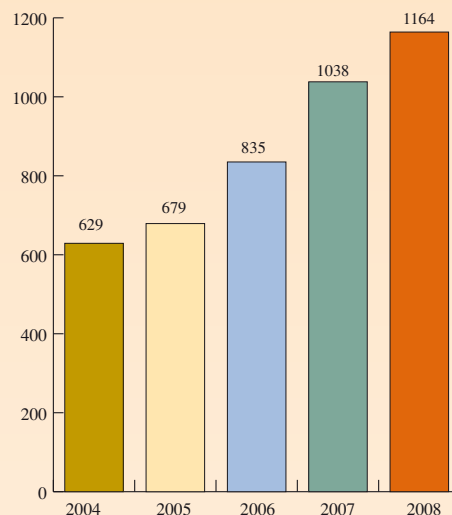

Kompetanse	55,7%
Infrastruktur	17,0%
Næring/bustad	6,2%
Politisk/adm. styring	6,1%
Tannhelse/folkehelse	5,9%
Kultur/identitet/Kanalen	5,1%
Fellestjenester og div.	4,0%

Fordeling av driftsinntekter i 2008

Fylkeskommunens lånegjeld 2004-2008 (mill. kr.)

Fylkeskommunens økonomi i tall

Tabellen nedenfor gir hovedoversikten for driftsregnskapet 2008-2008. Linje 14 viser at netto driftsresultat i 2008 var negativt med 9,5 mill. kroner.

Driftsregnskap

	Regnskap 2008	Budsjett 2008	Avvik	Regnskap 2007	Regnskap 2006	Regnskap 2005
1 Rammetilskudd fra staten m.v.	579 743	561 983	-17 760	537 549	486 606	445 521
2 Fylkesskatt	655 112	660 934	5 822	637 627	649 443	597 815
3 Andre inntekter	384 900	269 976	-114 924	332 765	340 920	331 721
4 Sum driftsinntekter	1 619 755	1 492 893	-126 862	1 507 941	1 476 969	1 375 057
5 Lønnsutgifter	617 731	603 780	-13 951	567 631	535 056	510 389
6 Andre driftsutgifter	993 059	892 794	-100 265	930 468	915 505	885 426
7 Sum driftsutgifter	1 610 790	1 486 574	-114 216	1 498 099	1 398 896	1 348 790
8 Brutto driftsresultat	8 965	-3 681	-12 646	9 842	78 073	26 267
9 Renteinntekter	-14 139	-6 000	8 139	-10 764	-3 976	-3 194
10 Renteutgifter	62 798	54 808	-7 990	36 630	20 598	20 839
11 Avdrag på innlån (utgift)	34 892	34 800	-92	26 991	24 690	22 347
12 Mottatte avdrag på utlån (inntekt)	0	0	0	0	0	0
13 Sum renter og avdrag	83 551	83 608	57	52 857	41 312	39 992
Motpost avskrivninger	65 072	65 990	918	56 580	51 665	47 025
14 Netto driftsresultat	-9 514	-21 299	-11 785	13 565	88 426	33 300
Anvendelse av netto driftsresultat						
15 Finansiering av utg. i kapitalregnskap	3 448	3 434	-14	5 172	8 339	12 265
16 Netto bruk av avsetninger	-24 683	-24 733	-50	-15 398	-3 514	11 295
17 Ikke disponert netto driftsresultat						
18 Årets over-/underskudd	11 721	-	-11 721	23 791	83 601	9 740

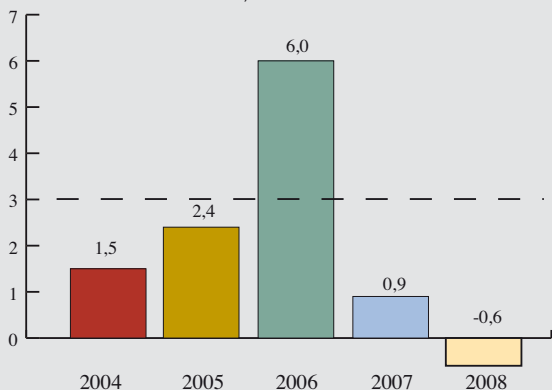
Skatt og løpende inntektsutjevning 2008

Av den samlede merinntekten på 8,2 mill kommer -5,8 fra skatt. Resten 14 mill kommer fra inntektsutjevningen. Tall for 2008 og (2007 i parentes)

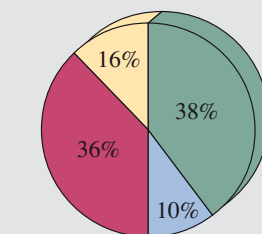
	Netto inntektsutjevning	Skatteinntekter
Budsjett	42,8 (31,6)	660,9 (650,9)
Inngang	56,8 (46,2)	655,1 (637,6)
Merinnt.+/mindreinnt.	14,0 (14,6)	-5,8 (-13,3)

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene

Minstenivå for sunn økonomi er definert som 3%.

Driftsutgifter 2006 -2008

Gruppert etter Kostra-art

	2008	2007	2006
Lønnsutgifter	617,7	567,6	535,1
Sosiale utgifter	158,3	146,7	136,5
Kjøp varer og tjenester	580,9	542,1	498,1
Øvrige utgifter	253,9	246,6	177,5
Sum dr.utg u/avskriv.	1610,8	1503,0	1347,2

Investeringsutgifter 2006-2008

Område	mill. kroner		
	2008	2007	2006
Pol. og sentralst.	20,8	61,1	4,1
Kompetanse	62,5	67,5	149,2
Tannhelse	19,9	12,9	6,9
Telemarkskanalen	1,7	0,0	0,0
Infrastruktur	94,1	65,1	36,8
Felles	43,4	8,0	11,9
I alt	242,4	214,6	208,9

Telemark fylkeskommune – politisk ledelse og styringsorganer

Fylkesordfører:

Gunn Marit Helgesen (H)

Fylkesvaraordfører:

Lars Bjaadal (Sp)

Fylkesutvalget:

Gunn Marit Helgesen (H)

Lars Bjaadal (Sp)

Jørund A. Ruud (A)

Magnus Straume (A)

Elisabeth Nilsen (A)

Lene Vågslid (A)

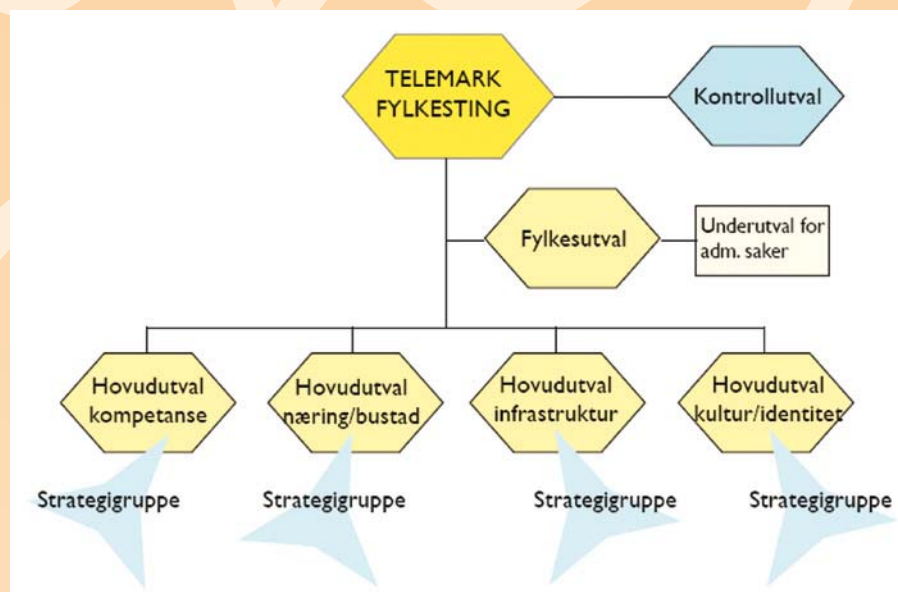
Thorleif Vikre (Frp)

Gry Anette Rekanes (Frp)

Kristian Espeland (Krf)

Sigbjørn Molvik (SV)

Johan Tønnes Løchstøer (V)

Hovedutvalget for kompetanse

Kristian Espeland (Krf)

Jon Mælandsmo (Sp)

Jørund A. Ruud (A)

Mette Ofstad (A)

Lene Vågslid (A)

Frode Lieungh (H)

Tove Korsrud (Frp)

Nils Bjørnflaten (Frp)

Sigbjørn Molvik (SV)

*Utvalgsleder
Kristian Espeland (Krf)*

Hovedutvalget for infrastruktur

Erling Dahl (Frp)

Stein Olav Aasland (Frp)

Magnus Straume (A)

Einfrid Halvorsen (A)

Finn Tallakstad (A)

Anne Evjen (SV)

Lars Bjaadal (Sp)

Karin Mathisen (H)

Johan T. Løchstøer (V)

*Utvalgsleder
Erling Dahl (Frp)*

Hovedutvalget for næring/bosted

Thorleif Vikre (Frp)

Tor Erik Baksås (Sp)

Tahar Haddad (A)

Frode Bakken (A)

Elisabeth Nilsen (A)

Jorunn Stormoen (Frp)

Asbjørn Storrusten (H)

Arne Ludvigsen (Krf)

Ragnar Steinstad (RV)

*Utvalgsleder
Thorleif Vikre (Frp)*

Hovedutvalget for kultur/identitet

Anja Kristin Hjelseth (Sp)

Gry Anette Rekanes (Frp)

Ingvill Jensen (A)

Ole Henrik Olsen (A)

Britt G. Tobro (A)

Astrid Eidem Nordal (Krf)

Gustav Søvde (V)

Øystein K. Sæther (H)

Steinar Miland (SV)

*Utvalgsleder
Anja Kristin Hjelseth (Sp)*

Administrasjonsutvalget

Gry Anette Rekanes (Frp)

Kristian Espeland (Krf)

Karin Mathisen (H)

Jørund A. Ruud (A)

Sigbjørn Molvik (SV)

+ 2 tillitsvalgte

*Utvalgsleder
Gry Anette Rekanes (Frp)*

Kontrollutvalget

Björg K. Staaland (A)

Roger Moen (Frp)

Jone Blikra (A)

Merethe Waldean (Frp)

Jan G. Knutsen (H)

Andre styrer og utvalg

Styret for TFK Eiendom

Kristian Espeland (Krf)

Ingar Holte

Kari Fosso (H)

Magnus Straume (A)

Gunnar Larsen (ansattrepr.)

Styret for Telemarkskanalen

Bror Yngve Rahm

Wenche Hvattum

Erik Søndergaard

Arnt Haugen

Laila Lerum

Birger Nygård

Geir John Kåsa (ansattrepr.)

Fylkestrafikksikkerh.utvalg

Erling Dahl (Frp)

Magnus Straume (A)

Karin Mathisen (H)

+ 7 konsultative medlemmer

Folkehelseforum Telemark

Britt Gursli Tobro (A)

Gry Anette Rekanes (Frp)

Anne Karin Andersen (koordinator)

- 13 partnerskapsrepresentanter

Eldrerådet

Leif Jernquist

+ 6 medlemmer

Telemark fylkesting

Gunn Marit Helgesen (H)
Fylkesordfører
Mobil 917 40 802

Lars Bjaadal (SP)
Fylkesvaraordfører
Mobil 916 67 380

Kristian Espeland (Krf)
Leder hovedutvalget for kompetanse
Mobil 908 77 604

Thorleif Vik
Leder hovedutvalget for næring/bosted
Mobil 901 16

Frode Lieungh (H)
Mobil 911 84 008

Øystein K. Sæther (H)
Mobil 414 13 117

Asbjørn Storrusten (H)
Mobil 917 96 785

Arbeiderpartiet
Fremskrittspartiet
Høyre
Sosialistisk Venstreparti
Senterpartiet

15 repr.
9 repr.
5 repr.
3 repr.
3 repr.

Karin Mathisen (H)
Mobil 913 71 238

Johan Tønnes Løchstøer (V)
Mobil 917 28 101

Gustav Søvde (V)
Mobil 905 74 333

Ellef Ellegård (Frp)
Mobil 920 13 051

Nils Bjørnflå
Mobil 970 56

Astrid Eidem Nordal (Krf)
Mobil 936 59 421

Arne Ludvigsen (Krf)
Mobil 930 87 269

Tor Erik Baksaas (Sp)
Mobil 995 90 325

Jorunn Stormoen (Frp)
Mobil 924 61 430

Stein Olav A
Mobil 902 02

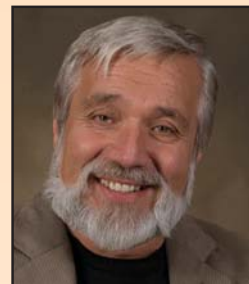
Anne Evjen (SV)
Mobil 906 30 493

Steinar Miland (SV)
Mobil 402 45 085

Sigbjørn Molvik (SV)
Mobil 976 97 092

Ragnar Steinstad (Rødt)
Mobil 480 12 338

Tove Korsru
Mobil 957 33

ng 2007-2011

re (Frp)
tvalget for
l
311

Erling Dahl (Frp)
Leder hovedutvalget for
infrastruktur
Mobil 932 04 994

Anja Kristin Hjelseth (Sp)
Leder hovedutvalget for
kultur/identitet
Mobil 997 21 769

Bjørg K. Staaland (Ap)
Leder kontrollutvalget
Mobil 917 40 806

Jørund Ruud (Ap)
Opposisjonsleder
Mobil 909 13 996

Kristelig Folkeparti 3 repr.
Venstre 2 repr.
Rødt 1 repr.

I alt 41 representanter

Lene Vågslid (Ap)
Mobil 975 13 592

Finn Tallakstad (Ap)
Mobil 915 18 053

Einfrid Halvorsen (Ap)
Mobil 917 37 408

aten (Frp)
026

Harald Kinck (Frp)
Mobil 900 60 604

Frode Bakken (Ap)
Mobil 906 60 423

Tahar Haddad (Ap)
Mobil 951 06 156

Magnus Straume (Ap)
Mobil 911 74 794

asland (Frp)
989

Gry Anette Rekanes (Frp)
Mobil 472 63 048

Britt Gursli Tobro (Ap)
Mobil 905 35 814

Ingvill Jensen (Ap)
Mobil 482 23 923

Elisabeth A. Nilsen (Ap)
Mobil 900 61 112

d (Frp)
144

Jone Blikra (Ap)
Mobil 924 62 989

Ole-Henrik Olsen (Ap)
Mobil 905 84 042

Lise S. Wiik (Ap)
Mobil 970 53 368

Mette Ofstad (Ap)
Mobil 992 05 727

Økonomi

Tall i millioner kroner der annet ikke er spesifisert

	2008	2007
Sum dr.inntekter	1.619,8	1.508
Sum dr.utgifter	1.610,8	1.498
Netto driftsresultat	÷ 9,5	13,6
Renter og avdrag	97,7	63,6
Finansinntekter	14,1	10,8
Regnskapsoverskudd	11,7	23,8
Investeringer	242,4	214,6
Langsiktig gjeld	1.164	1.038
Gjeld pr. innbygger (kr)	6.953	6.228

Opplæring

Netto driftsutgifter	727,8	718,5
Antall skoler	13 (i 11 kommuner)	
Elever pr. 1.okt.	6.270	6.316
Kostnad pr. elevplass	95.500	94.000
Kapasitetsutnyttelse (%)	97,5	97,3
Nye lærekontrakter	764	740

Regional utvikling

Netto drift hele området 283,8 291,0

Infrastruktur/samferdsel

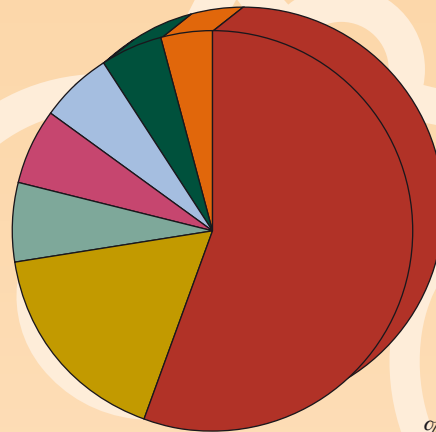
Netto driftsutgifter	256,6	245,0
<i>Derav</i>		
Fylkesveier	78,0	62,5
Kollektivtransport	181,8	163,6
Transp. funksjonsh.	6,0	5,6

Invest. infrastruktur 89,3 61,6

Fakta om Telemark

Folketall 31.12.2008:	167.548
Areal:	15.315 km ²
Dyrka mark:	2%
Skog:	33%
Fjell, hei og vann:	65%
Høyeste punkt:	
Gaustatoppen 1883 m o.h.	
Telemarksvassdraget:	
3. største i landet i vassføring	
5. lengste (244 km)	
Nr. 1 i kraftproduksjon	
(12 TWh - 35 kraftstasjoner)	

Sektorvis fordeling av brutto drifts-kostnader 2008 (mill. kr.)

Kompetanse	892,8 (55,7)
Infrastruktur	272,0 (17,0)
Næring/bosted	100,1 (6,2)
Politikk/sentralstyring	97,4 (6,1)
Tannhelse/folkehelse	95,3 (5,9)
Kultur/identitet/Kanalen	82,3 (5,1)
Fellestjenester og div.	64,3 (4,0)

Sum brt. driftskost. 1.604,2

Regional utvikling (forts.)

	2008	2007
Kultur/identitet		
Fylkeskomm. del (netto)	28,5	30,5
Statlige tilskudd m.m.	50,1	44,8
Samlet aktivitet (brutto)	78,6	75,4

Tannhelse

Netto driftsutgifter 56,2 50,7

Næringsutvikling

Netto driftsutgifter	8,6	÷5,6
Statlige tilskudd	79,1	65,4

Internasjonalt samarbeid

Netto driftsutgifter 2,4 1,9

Folkehelse

Netto driftsutgifter 1,9 1,0

Telemarkskanalen

Netto driftsutgifter 2,8 3,9

NB:

Tallene er justert etter regnskapet, og 2007-tallene her er ikke sammenlignbare med tilsvarende tall i årsrapporten for 2007.

Ansatte

	2008	2007
Fast ansatte i fylkesk.	1.560	1.544
Antall årsverk	1.386	1.368
Gjennomsnittsalder	48 år	49 år
Gjen.snittlig tjenestetid	13 år	14 år
Gjen.snittlig sykefrav.	11 dgr	11 gdr.
Gjen.sn.lig brto.lønn	399.000	375.000

De ansatte i fylkeskommunen fordeler seg slik på sektorene (antall/ %)

	Antall	% 08	% 07
Opplæring	1245	80,4	80,0
Tannhelse	130	8,3	8,8
Administrasjon.	136	8,7	8,1
Annet	40	2,6	3,2

Kjønnsfordeling (%)

Kvinner	55,5	55,3
Menn	44,5	44,7
Turnover (sluttet eller pensjonert)	10,6	8,2

Fravær (%)

Hele fylkeskommunen	6,3	5,8
Skolene	6,2	5,9
Tannhelse	7,5	4,6
Administrasjonen	5,6	6,3

Telemark fylkeskommune 2008

Tekst og idé:

Årsrapportgrappa

Layout, sats og trykk:

Erik Tanche Nilssen AS, Skien

Opplag: 3.600

Redaksjonen avsluttet 8.3.2009

Flere eks. av rapporten kan bestilles på tlf. 35 58 42 00

Kontakt Telemark

fylkeskommune

Besøksadresse:

Fylkesbakken 6, Skien

Postadresse:

Fylkeshuset, 3706 Skien

Sentralbord: 35 58 42 00

E-post: post@t-fk.no

Internett: www.telemark.no